

# Skarresø

## Sejlads og naturbeskyttelse. Forår 2019

Da der hersker en del uklarhed om, hvor man må sejle på Skarresø i robåd, kano og kajak, har jeg her lavet en gennemgang af historikken ang. sejladsen på søen.

Sejladsen er bestemt i regulativet for Skarresø af 6.8. 1998 og i tillægsregulativet af 11.8. 2005.

For mig er sejladsforbudsgrænsen klar nok, da den blev fastsat til 650 meter med vedtagelsen af tillægsregulativet i 2005. Det er dog de færreste, der er klar over dette, og grænsen er ikke markeret.

Da jeg både færdes på søen og er medlem af Danmarks Naturfredningsforening, DN, er det denne grænse jeg overholder.

Havørnens tilbagekomst til Danmark som ynglefugl er en af de største succes historier i dansk natur.

Antallet af flyvefærdige havørneunger nærmer sig 1000 i 2019.

Denne succes er blandt andet en følge af den beskyttelse, man har lavet omkring havørnenes formering.

I 2003 slog et havørnepar sig ned i skoven syd for Skarresø.

I 2005 flyttede de så til Magleholm, hvor den første flyvefærdige unge blev ruget ud.

Meget tydede på at ørneparret ikke var kønsmodnede før 2005.

På det tidspunkt var der ingen begrænsninger i sejladsen på Skarresø og alligevel formerede ørneparret sig.

Men da det var det første ynglende havørnepar på Sjælland, ønskede det daværende Vestsjællands Amt, som var vandløbsmyndighed, at sikre havørnenes fortsatte formering ved Skarresø.

Ifølge Projekt Ørn er der før 2018 udruget 22 flyvefærdige unger på Magleholm.

Samtidig har havørnen bredt sig over hele Sjælland og har bevist sin robusthed som ynglefugl.

I 2005 gik amtets naturforvaltning meget drastisk til værks med et forslag om permanent at afspærre 90% af Skarresø for sejlads. Dette til trods for århundredes ret til at færdes på søen og søens store rekreative værdi for borgerne i Jyderup og omegn.

Der kom derfor en række indsigelser fra natur- og friluftorganisationerne, - blandt andet DN i Tornved, DOF i Vestsjælland, Friluftsrådet, lokale friluftsfolk og fra Tornved Kommune.

I Amtets Vej- og Miljø Udvalg (VMU) som havde vandløbsmyndigheden var man lydhør overfor disse bekymringer, hvorimod amtets miljøforvaltning var meget afvisende.

Dette kom frem på et møde på Amtsgården i Sorø, hvor alle interesserede parter var med.

Til mødet i VMU den 11.8. 2005 havde Amtets forvaltning opstillet følgende muligheder for en regulering af sejladsen på søen:

1. *Et permanent sejladsforbud dækkende 9/10 af søen*
2. *En permanent sejladsforbudsgrænse i en lige linje fra Skarridsholm til Prinsesseholm med en minimumafstand på 650 meter fra reden.*
3. *Et permanent 'sejladsreguleringsområde' dækkende 9/10 af søen med en fleksibel sejladsforbudsgrænse på 500 – 1000 meter fra reden.*

På mødet besluttede udvalget følgende:

*Vej- og Miljøudvalget tiltræder indstillingens pkt. 3, dog fastsættes sejladsforbudsgrænsen til 650 meter. Hvis det skønnes nødvendigt af beskyttelseshensyn af havørnen tages sejladsforbudsgrænsen op i udvalget.*

Denne beslutning blev både den første og den sidste ang. Skarresø, da amterne derefter blev nedlagt. Fra udvalget vides det, at de 650 meter skulle ses som en imødekommelse af de indsigelser, der havde været.

Noget af det som har bidraget til forvirringen om hvor man må færdes på søen, skyldes de to begreber, som indgår i beslutningen: et 'sejladningsreguleringsområde' og en 'sejladningsforbudsgrænse'.

Sejladningsreguleringsområdet dækker ca. 9/10 af søen og inden for dette område fastsættes en sejladningsforbudsgrænse. Det er denne grænse som VMU selv fastsætter til 650 meter fra rednen.

På trods af denne konkrete grænse valgte amtets forvaltningen at afspærre søen med en langt større afstand, hvilket jeg naturligvis gjorde indsigelse over.

Forvaltningens begrundelse var et administrativt hensyn med en afspærring på tværs af søen fra Prinsesseholm til Skarresholm. Dette skete med en række af orange bøjler. Disse findes ikke længere på grund af is, vind og vejr. Efterfølgende blev amterne nedlagt og vandløbsmyndigheden for Skarresø overgik til Holbæk og Kalundborg Kommuner. Delingen fremgår at det vedlagte kort.

En af årsagerne til den megen uklarhed om hvor på søen, man må sejle, er givetvis denne opdeling. Samtidig er der kommet flere nye brugere.

Problemet er det enkle, at mange ikke en gang VED, at der er dele af søen, som man ikke må færdes på eller, hvor grænsen går.

Ved Sølyst i Jyderup har Holbæk Kommune opsat et ulovligt skilt, hvorefter det fremgår, at man ikke må færdes på 9/10 af søen. Denne misinformation bør rettes, da den ikke bidrager til respekt for overholdelsen af reglerne og respekt for beskyttelsen af havørnene.



Den røde cirkel angiver sejladningsforbudsgrænsen på de 650 meter fra ørnereden på Magleholm. Den sorte streg gennem søen viser kommunegrænsen mellem Holbæk og Kalundborg kommune. Som det ses ligger størstedelen af det lukkede område i Kalundborg Kommune.



Her er jeg på søen i min kano.  
Min GPS viser, at der er 650 meter til Magleholm, som ses i baggrunden.

#### Naturbeskyttelsen på Skarresø.

Det er vigtigt at sikre havørnens tilstedeværelse og formering ved Skarresø.

Beskyttelsen på de 650 meter er mere end DOF's anbefalinger for ørnebeskyttelse og en af de mest restriktive i Danmark. Den bør der efter min mening ikke ændres ved.

I Projekt Ørn nævnes en række overtrædelser af sejladsforbuddet,- endda helt ind til Magleholm. Det bør bemærkes, at på trods af disse overtrædelser er der alligevel ruget flere end 22 unger ud i reden siden 2005. Selv om overtrædelser er uacceptable, viser det på anden side, at havørnen er mere robust overfor menneskelig aktivitet end antaget i 2005.

Det har været nævnt, at naturbeskyttelsen i Skarresø også er lavet af hensyn til eventuelle oddere. Dette er ikke korrekt.

Sejladsforbuddet er alene begrundet i hensynet til havørnene.

Ifølge DN's odderekspert Bo Håkansson er odderen på ingen måde truet i Skarresø af sejlads, hvis den skulle slå sig ned her.

Odderen færdes i sivbræmmen langs søbredden, som allerede er lukket område, hvor det er forbudt at færdes. Sivbræmmerne udgør således en fredningszone for mulige oddere.

Derudover er odderen ifølge Bo Håkansson et natdyr, hvor den ikke er forstyrret af menneskelig aktivitet. Der er i øvrigt aldrig set tegn på oddere ved Skarresø.

Naturbenyttelsen på Skarresø.

Skarresø udgør et væsentligt rekreativt område for friluftsfolk i Jyderup og omegn.

Samtidig er aktiviteten på søen steget,- blandt andet på grund af Jyderup Højskole.

Det er derfor vigtigt, at naturbenyttelsen sker i en rimelig afvejning i forhold til naturbeskyttelsen.

Der har været nævnt ønsker om at genetablere den nu forsvundne spærring med en lukning af 2/3 af søen. Dette ville i så fald være helt ude af proportion i forhold til den nødvendige beskyttelse af havørnen.

En sådan overdrivelse vil der næppe være folkelig forståelse for, da havørnen ikke længere er truet i Danmark, og folkelig opbakning er forudsætningen for beskyttelsen af naturen.

Det afgørende for overholdelsen af sejladsforbudsgrænsen er **oplysning** til brugere af søen med en passende skiltning og en viden om den grænse, som ikke må passeres.

Heldigvis kan vi i dag få hjælp af ny teknologi.

Personligt har jeg plottet positionen for reden ind i min GPS.

På den måde ved jeg hele tiden præcis hvor jeg er i forhold til reden og grænsen.

Positionen for ørnereden på Magleholm beregnet fra Google er:

55.39'11,00 N, 11.21'59,50 Ø

Men det kan gøres endnu smartere.

Der bør udvikles en særlig 'Ørne-app' til nutidens telefoner, som kan downloades direkte ved skiltningen inden man sejler ud på søen. En sådan app vil kunne give et signal, når man nærmer sig sejladsforbudsgrænsen på de 650 meter.

Det vil være en oplagt opgave for Naturpark Åmosen at stå for en sådan app, da Skarresø er en del af Naturparken.

Rent fysisk vil markeringsbøjer af grænsen ved Skarresholm være oplagt, da de fleste fra Jyderup kommer sejlede langs denne kyst.

I den modsatte ende ved Astrup bør man tage skovejerne med på råd om afmærkningens form.

Et par bøjer ude i søen i en afstand af 650 meter vil nok også være ønskeligt.

Konklusion.

Som det fremgår af kortet ligger størstedelen af det lukkede område i Kalundborg Kommune.

Søens topografi betyder at hele området mellem Magleholm og Astrup er lukket for sejlads.

Dette bør der ikke laves om på.

Til gengæld bør retten til at færdes på den sydlige del af søen som ligger i Holbæk Kommune fastholdes.

Skarresø er stor nok med plads til både havørnene og os, der holder af at færdes i naturen.

En udvidelse af det lukkede område ville stride imod enhver rimelighed.

Skarresø skal ikke gøres til et lukket naturreservat som Saltbæk Vig, men være til glæde for både natur og mennesker.

Steffen Holberg  
Bakkedraget 10  
4450 Jyderup.